

**Програма розвитку науково-технічної та
інноваційної діяльності області до 2020 року**

ЗМІСТ

1. Мета і завдання програми розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності області до 2020 року	2
2. Оцінка розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності Івано-Франківської області	3-7
3. Розвиток інноваційної інфраструктури області	8-13
4. Механізми фінансового забезпечення Програми	14-15
5. Середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності області на 2016-2020 роки.....	16-17
6. Перелік заходів, обсяги та джерела фінансування Програми.....	18-24
7. Моніторинг та контроль за реалізацією Програми.....	25

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОБЛАСТІ ДО 2020 РОКУ

Інтеграція України в Європейський Союз зумовлює вирішення великої кількості завдань, а саме: забезпечення конкурентоспроможності національної економіки та підвищення темпів її зростання; підвищення соціальних та екологічних стандартів і вирішення проблем, які мають місце в цих сферах; підвищення експортного потенціалу країни та гарантування їй економічної безпеки тощо. Відповідно одним із шляхів вирішення цих завдань є формування та запровадження інноваційної моделі розвитку.

В свою чергу, інноваційна політика в умовах децентралізації регіонів має полягати в чіткому розмежуванні функцій між загальнодержавним і регіональним рівнем.

Загальнодержавний рівень - це розробка загальнодержавних між-регіональних програм наукових досліджень, визначення і закріплення за регіонами певної спеціалізації (з урахуванням наявного в регіоні науково-технічного та виробничого потенціалу), підготовка наукових кадрів в спеціалізованих навчальних та наукових центрах для потреб регіонів.

Регіональний рівень – це вивчення попиту на інноваційні розробки, залучення наявного науково-технічного потенціалу для вирішення локальних проблем розвитку регіону, формування сприятливого інноваційного середовища, починаючи зі школи і завершуючи виробництвом.

Виходячи із цього, основна мета Програми - створення умов для реалізації наявного потенціалу через посилення зв'язків між наукою та промисловістю, активізація інноваційного розвитку виробництва.

Основні завдання Програми:

- запровадження програмно-цільового принципу управління інноваційною діяльністю в регіоні з відповідними наслідками для фінансування інноваційної діяльності;
- визначення та реалізація пріоритетних напрямів інноваційної діяльності;
- створення та розвиток нових елементів інноваційної інфраструктури шляхом покращення системи інформаційного забезпечення інноваційної діяльності;
- просування інноваційної культури шляхом залучення максимально широкої аудиторії.

ОЦІНКА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Індикатором інноваційного розвитку вважається розвиток та рівень фінансування науково-технічної сфери.

Для того, щоб наука могла просто відтворювати потенціал, зберігати наявну кількість наукових шкіл та напрямів досліджень, необхідне її фінансування у розмірі не менше 1 відсотка внутрішнього валового продукту (ВВП), а для забезпечення її економічного сенсу, тобто здатності сприяти зростанню економіки за рахунок впровадження нових технологій та інновацій, необхідне фінансування в обсязі не менше 1,7 відсотка ВВП. Протягом останніх років рівень сукупного фінансування наукової сфери в Україні становив у 2006 р. – 0,96 відсотка, у 2009 р. – 0,85 відсотка, у 2010р. – 0,87 відсотка, у 2011р. – 0,74 відсотка. Якщо врахувати, що *валовий регіональний продукт (по Івано-Франківській області)* у 2012 році склав 33196 млн. грн. (у фактичних цінах), а обсяг фінансування наукових та науково-технічних робіт – 39,9 млн. грн., то рівень сукупного фінансування наукової сфери області становив лише 0,12 відсотка.

З 2008 по 2014 роки в області спостерігалось зменшення на 40,7 відсотка кількості організацій, які виконували наукові та науково-технічні роботи, та обсягів таких робіт на 28,6 відсотка. Щоправда, у 2014 році у порівнянні з 2013 роком обсяги виконаних наукових досліджень та розробок підприємствами і організаціями дещо збільшилися (рис. 1).

Рис. 1 Динаміка обсягів виконання наукових досліджень і розробок

Вагомою складовою регіональної інноваційної системи, що безпосередньо бере участь у процесі перетворення знань на економічний та соціальний ефект регіону, є наукові кадри.

На кінець 2014 року в різних галузях економіки області працювало 277 фахівців вищої кваліфікації з науковим ступенем доктора наук, що на 2,6 відсотка більше, ніж у 2013 році, і більш ніж у 2 рази перевищує показник 2000 року, та 1806 фахівців з науковим ступенем кандидата наук.

Розрахунок вікової структури фахівців вищої кваліфікації (кандидати і доктори наук) показав, що в області відбувається процес оновлення наукових кадрів, адже питома вага науковців, що мають вчені ступені віком до 40 років, зростає із року в рік. Якщо у 2000 році цей показник становив 17,9 відсотка від усіх науковців зі ступенями, то у 2014 році - 35,6 відсотка.

Таким чином, збільшення висококваліфікованих наукових кадрів відповідно збільшує можливості виробляти нові знання, проте їх розподіл в економіці області не сприяє якісному та ефективному використанню нововведень на виробництві, оскільки такі фахівці зосереджені переважно у вищих навчальних закладах та академічних науково-дослідних інститутах, а не в промисловості (98-99 відсотків).

Не зважаючи на досить низькі показники фінансування наукової сфери в області, до 2012 року спостерігалася стабільність джерел її фінансування, де переважали кошти організацій підприємницького сектору (рис. 2).

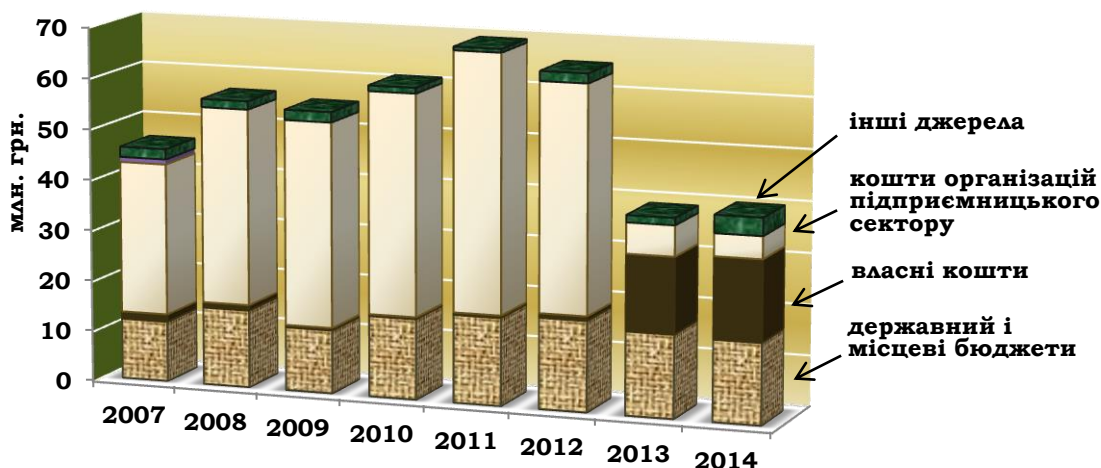

Рис. 2 Джерела фінансування наукових та науково-технічних розробок

Починаючи з 2007 року, їх частка в загальному обсязі фінансування коливалася від 65,9 до 68,3 відсотка. Проте, у 2013-2014 роках відбулася різка зміна структури фінансування наукових та науково-технічних робіт, в результаті чого питома вага коштів підприємницького сектору значно зменшилася до 15,5 відсотків у 2013 році та 11,0 відсотків у 2014 році. З іншого боку, питома вага власних коштів підприємств зросла відповідно до 38,7 відсотка у 2013 році та 40,1 відсотка у 2014 році.

Економічна ефективність регіону оцінюється за часткою інноваційно-активних підприємств у їх загальній кількості та внеском результатів інноваційної діяльності таких підприємств у промисловість регіону. Відповідно до

офіційних даних Головного управління статистики в області, починаючи з 2009 року, спостерігалася стабілізація інноваційної активності підприємств, яка характеризувалася незначними пожвавленнями у 2011 та 2014 роках (табл. 1).

Таблиця 1

	Показник	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Україна	Частка інноваційно-активних підприємств в загальній кількості промислових, <i>відсотки</i>	14,2	13	12,8	13,8	16,2	17,4	16,8	16,1
	Частка реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої промислової, <i>відсотки</i>	6,7	5,9	4,8	3,8	3,8	3,3	3,3	2,6
Івано-Франківська область	Частка інноваційно-активних підприємств в загальній кількості промислових, <i>відсотки</i>	30,6	27,9	21,2	18,1	21,7	20,5	21,4	22,8
	Місце	2	2	2	3	6	9	7	2
	Частка реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої промислової, <i>відсотки</i>	4,2	5,2	7,3	2,3	5,2	7,5	4,3	3,8
	Місце	17	11	5	16	8	4	8	4

Частка інноваційно-активних підприємств в загальній кількості промислових коливалася від 21,2 відсотків у 2009 році до 22,8 відсотка у 2014 році. Така ситуація дозволила області протягом останніх восьми років утриматися в десятці лідерів серед регіонів України за цим показником.

Дещо інша ситуація з часткою реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої промислової продукції, де відбувалися різкі коливання від 2,3 відсотка у 2010 році до 7,5 відсотків у 2012 році із суттєвим зменшенням до 3,8 відсотків у 2014 році.

При цьому зазначені показники впродовж 2011-2014 років зберігалися вищими за середні по Україні.

Обсяги фінансування інноваційної діяльності впродовж 2008-2014 років скоротилися у 5,2 рази. Свого максимального значення цей показник

досяг у 2010 році, коли становив 2090,5 тис.грн. Однак, 2066,7 тис.грн, або 98,9 відсотка від його обсягу становили витрати підприємств міста Калуша, а саме ВАТ «Карпатнафтохім». Така тенденція вважається негативною, оскільки стабільність або нестабільність роботи лише одного або декількох підприємств позначається на показниках інноваційної діяльності в цілому по регіону.

Аналіз структури інноваційних витрат підприємств засвідчує про суттєві зміни і характеризується значними диспропорціями (рис. 3).

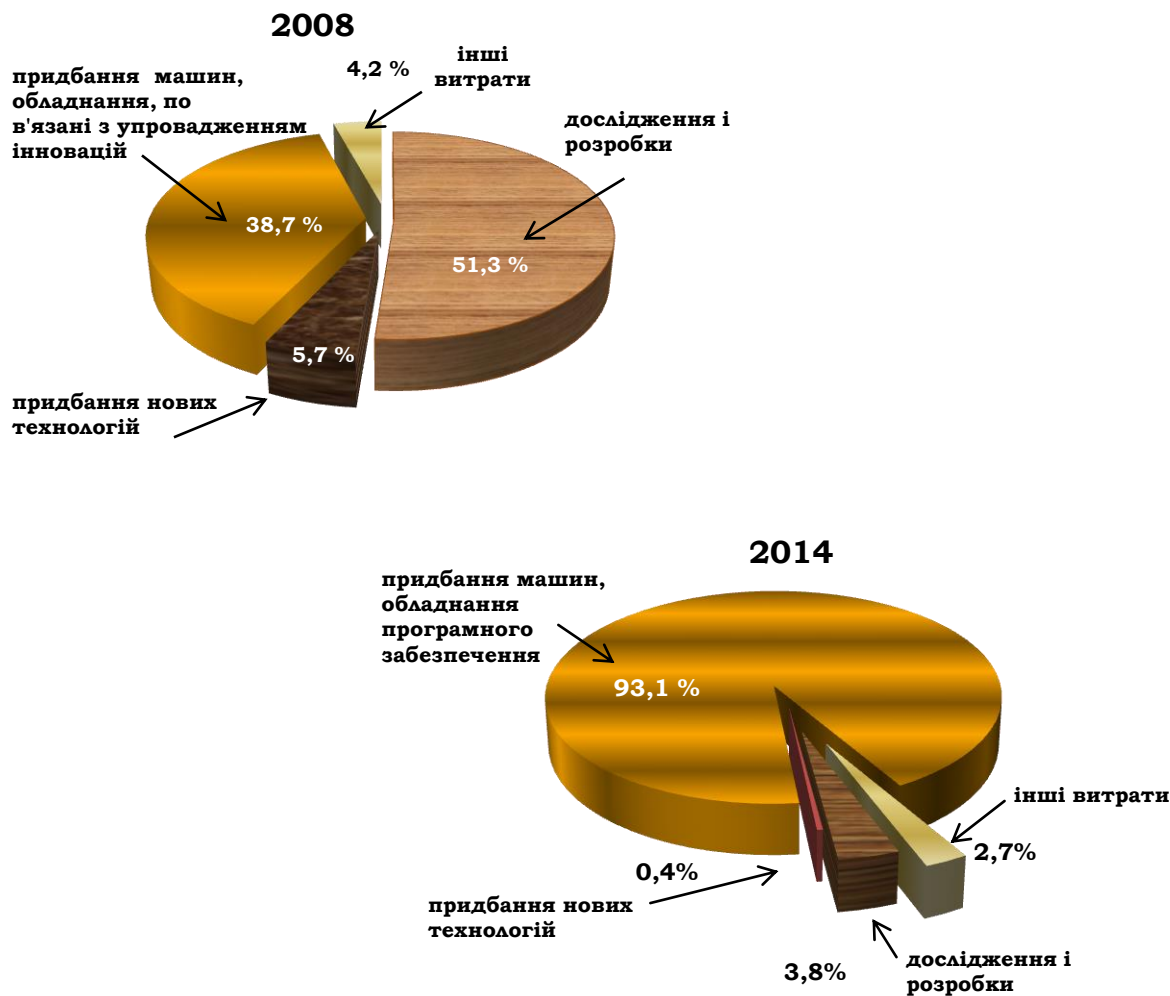

Рис. 3 Структура загального обсягу витрат у 2008 та 2014 роках

Так, частка витрат на дослідження і розробки в загальному обсязі витрат на здійснення інноваційної діяльності знизилася з 51,3 відсотка у 2008 році до 3,8 відсотка у 2014 році, а на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення – збільшилася відповідно з 38,7 відсотка до 93,1 відсотка.

Успішний розвиток інноваційних процесів в регіоні можливий за умови участі всіх суб'єктів таких процесів, а саме органів місцевої влади, наукових організацій, промислових підприємств, винахідників та установ, що

виконують функції інформаційного забезпечення процесу розробки та випуску продукції, її сертифікації, правового захисту. Мова йде про рівень інноваційної культури учасників процесу, їх відношення до нових ідей, готовності підтримувати та реалізовувати інновації у всіх сферах життя. При цьому важливим елементом виступають заходи інформаційно-комунікативного характеру.

Протягом 2010-2015 роках було організовано та проведено:

- обласні щорічні виставки науково-технічних розробок, новітніх технологій та обладнання «Досягнення науки – виробництву», за результатами яких друкувався каталог «Інтелектуальний продукт вчених, винахідників та раціоналізаторів Прикарпаття» (2011, 2012, 2013 роки), який популяризував інноваційні досягнення як серед місцевих підприємств і організацій, так і за межами області;

- в обласному центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій систематично тематичні семінари-навчання «Актуальні питання реалізації інвестиційної та інноваційної політики в області. Основи права інтелектуальної власності», слухачами якого були працівники органів влади, які відповідальні за реалізацію інвестиційної та інноваційної політики;

- обласні науково-практичні конференції, присвячені дню винахідника і раціоналізатора України, на яких присуджувалася обласна щорічна премія ім. Г. Терсенова в галузі винахідництва і раціоналізації;

- засідання Громадської ради з питань наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності при облдержадміністрації, що дозволяло вчасно реагувати на проблеми, які виникали у сфері інновацій, та приймати спільні рішення щодо їх подолання.

Крім того, на офіційному сайті облдержадміністрації створено розділ «Інноваційна діяльність» для широкого доступу громадськості до обговорення питань, пов'язаних з реалізацією інноваційної політики в регіоні.

РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Інноваційний процес охоплює учасників різних рівнів організації національної економічної системи і має свою інфраструктуру. Кожен учасник має свої стратегічні цілі і формує організаційні структури для їх досягнення. Звідси й множинність організаційних форм інноваційної діяльності: від бізнес-інкубаторів, які допомагають реалізувати підприємницькі проекти на початковій стадії існування фірми, до стратегічних альянсів, покликаних реалізувати складні інноваційні проекти, в тому числі міжнародного рівня.

Інфраструктура з підтримки інновацій в Україні на сьогоднішній день не має потрібного обсягу послуг з інноваційної підтримки, не отримує достатнього фінансування, не володіє відповідним устаткуванням, методологіями та знаннями надання послуг підтримки відповідного рівня. Крім того, елементи інноваційної інфраструктури недостатньо пов'язані між собою та не є активно залученими до міжнародних мереж через брак інформованості щодо їх існування. Для України також характерний низький рівень комерціалізації результатів наукових досліджень, оскільки не існує дієвих механізмів посередництва у трансфері технологій з провайдерами технологій та їх споживачами.

Інфраструктура з підтримки інновацій в області складається з наступних учасників:

- ТОВ "Нафтогазовий науково-технологічний парк" на базі Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Це єдиний в Україні технопарк нафтогазового спрямування, основною функцією якого є організація розробки та прискореного впровадження нових наукомістких, конкурентоспроможних, енергозберігаючих та економічно безпечних технологій і технічних засобів пошуку, видобутку, транспорту, зберігання і переробки нафти і газу.

Технопарк бере активну участь в реалізації проекту 530158-TEMPUS-1-2012-1-SE-TEMPUS-SMHES «Підтримання інновацій шляхом удосконалення законодавчої рамки для вищої освіти в Україні». Упродовж 2014 року нафтогазовий науково-технологічний парк виконував роботи для ТОВ "Куб-Газ", ІФНТУНГ, ТОВ "НВФ "Зонд", ДП "Українська геологічна компанія".

- центр розвитку підприємництва "Бізнес-Інкубатор" на базі Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Створений у вересні 2013 року. Основними завданнями є надання комунікаційних, тренінгових, комп'ютерних та суміжних послуг, допомоги у фінансових питаннях (консультації щодо фінансової підтримки через фінансово-кредитні установи, сприяння у пошуку інших джерел

фінансування), послуг зв'язку та надання інформації, послуг секретаря, послуг з безпеки та охорони тощо.

- відділ охорони інтелектуальної власності та інформаційних технологій Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Відділ відповідає за комерціалізацію науково-технічних розробок університету. Упродовж 2014 року подано 26 заявок на захист об'єктів права інтелектуальної власності, отримано 29 охоронних документів, прийнято участь у 9 конференціях.

- Національний контактний пункт 7-ої Рамкової програми Євросоюзу за напрямом “Енергетика” на базі Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Основними завданнями контактного пункту є інтегрування університету у європейський освітньо-науковий простір, інформаційне сприяння участі українських дослідників у 7-ій Рамковій програмі Євросоюзу за напрямком “Енергетика”.

Укладені угоди на використання в початковому процесі наукоємного програмного забезпечення між ІФНТУНГ та ANSYS, Inc., Canonsburg, USA, Allbau Software GmbH, Німеччина, проведено ряд семінарів, підготовлено банери наукових розробок, створено сайт НКП.

- центр трансферу технологій на базі Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Основними завданнями центру є проведення кон'юктурно-економічних та маркетингових досліджень з метою виявлення потенційних партнерів з комерціалізації розробок, пошук потенційних інвесторів для фінансування робіт, пов'язаних з доведенням промислових об'єктів інтелектуальної власності до трансферу, участь у міжнародному співробітництві у сфері інтелектуальної власності в рамках програм і проектів.

Фахівці центру, використовуючи адаптовану до умов нашого ринку і чинного законодавства Методику оцінки венчурного потенціалу Університету Уорвіка, проводили підрахунки венчурного потенціалу технологій з метою відбору кращих з них для комерціалізації. Одним з дієвих чинників покращення роботи з комерціалізації було обговорення проблемних питань на ділових зустрічах науковців, виробників та представників різних структур влади.

Укладено угоди на використання в навчальному процесі наукоємного програмного забезпечення між ІФНТУНГ та ANSYS, Inc., Canonsburg, USA, Allbau Software GmbH, Німеччина. Підготовано 7 ліцензійних угод.

Також науковці університету взяли участь в Технологічних ярмарках в Україні, Росії, Білорусі в рамках проекту ТЕМПУС 159239-2009.

- відділ захисту інтелектуальної власності Івано-Франківського національного медичного університету

Основним завданням відділу є організація та супровід наукових досліджень, визначення їх патентоспроможності, розробка і подання заявок на винаходи та їх супровід.

У 2014 році подано 106 заявок на захист об'єктів права інтелектуальної власності, в тому числі: 9 заявок на винаходи, 77 – на корисні моделі, 2 - на авторське право на твір, а також 18 – на рацпропозиції. Отримано 97 охоронних документів.

- відділ з питань інтелектуальної власності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Основними завданнями відділу є дослідження потреби ринку в об'єктах права інтелектуальної власності, майнові права на які належать університету; здійснення спільно з відповідними підрозділами університету аналізу наукових, науково-дослідних та методичних робіт, що плануються до виконання, прогнозування їх результатів з метою виявлення патентоздатних об'єктів права інтелектуальної власності, доцільності їх правової охорони в Україні та в іноземних державах; виконання разом з відповідними підрозділами університету патентних, патентно-кон'юнктурних та маркетингових досліджень; участь у пошуку потенційних інвесторів для фінансування робіт, пов'язаних з доведенням об'єктів права інтелектуальної власності до рівня товару, здатного забезпечити потреби потенційних ліцензіатів; забезпечення комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності, майнові права на які належать університету, в Україні та/або в іноземних державах.

У 2014 році від університету подано 39 заявок на отримання охоронних документів: 11 з них – патенти на винахід, 9 - патенти на корисну модель, а 19 – на авторські свідоцтва.

Серед діючих охоронних документів у 2014 році університетом отримано – 29, з них - 5 патентів на корисну модель та 24 авторські свідоцтва.

- Національний контактний пункт (НКП) програми Євросоюзу HORIZON-2020 “Нанотехнології, сучасні матеріали та передові промислові виробництва” на базі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Головна функція НКП- реалізація завдань Рамкової програми Європейського Союзу з досліджень та інновацій «Горизонт 2020» згідно із тематичними напрямками: інформаційна, консультативна та навчально-інформаційна діяльність; створення баз даних; практична допомога.

Протягом 2014 року сформовано команду НКП, чітко розділено обов'язки відповідно до Положення про діяльність НКП та Minimum standards and Guiding principles (Європейської Комісії).

У грудні 2014 року НКП університету провів Інформаційний день, який проходив в on-line режимі у форматі семінар-дискусії та мав на меті інформувати зацікавлених осіб з українського науково-дослідного простору про особливості інтеграції в роботі програм Європейської Комісії у даній галузі.

Також розпочав роботу інтернет-сайт НКП <http://ncp.pu.if.ua> та вийшов друком перший випуск інформативного бюлетеню за матеріалами Робочої програми NMP "Нанотехнології, новітні матеріали, біотехнології, нові виробничі технології. Лідерство у ефективних і промислових технологіях", який містить загальну інформацію про Програму, вимоги та оголошенні конкурси.

- науковий парк «Прикарпатський університет» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Створений у 2014 році. Його структурні підрозділи – студентський бізнес-інкубатор (реєстрація та інкубаційне обслуговування підприємств – учасників інкубатора) та офіс трансферу технологій (грантова підтримка учасників, технологічний менеджмент, патентний та інформаційно-комунікаційний супровід). Специфіка інноваційної структури полягає у поєднанні зусиль учасників парку та структурних підрозділів університету (кафедри, науково-навчальні центри, лабораторії) з метою виконання інноваційних проектів та ефективного виведення їх результатів на ринок.

У вересні 2015 року проведено конкурс інвестиційних проектів наукового парку, головна мета якого - розвиток державно-приватного партнерства, інноваційного підприємництва та бізнес-навичок, комерціалізація прикладних розробок, створених на базі університету. Його учасники - студенти, аспіранти, науковці та творчі особистості.

За результатами оцінювання переможцями визнано проекти:

"Система "Сонячний колектор-термоелектричний генератор" (автор - Роман Дзумедзей, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 1 місце);

"Розробка препаратів для продовження тривалості і якості життя та лікування метаболічних порушень" (автор Олег Луцак, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2 місце);

"Турбо-роторний вітродвигун" (Євген Федюк, Богородчанська ЗОШ І-ІІІ ст., 3 місце).

- центр інноваційної діяльності та трансферу технологій на базі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Основними завданнями центру є сприяння комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, права на які належать університету; здійснення трансферу технологій в рамках науково-технічної та виробничої кооперації, а також через мережу трансферу технологій; представлення університету на

регіональних, всеукраїнських та міжнародних виставках, форумах, ярмарках; здійснення поглибленої наукової та науково-технічної підготовки фахівців.

З метою впровадження результатів наукових і науково-технічних робіт та комерціалізації університетської науки в 2014 році виконувались наступні прикладні науково-дослідні роботи:

- “Формування макетів суперконденсаторів на основі нанопористого вуглецю та встановлення їх експлуатаційних характеристик” (замовник - ВО “Карпати”);

- “Проведення фізико-хімічного аналізу ґрунту на полігоні 2 в Калуському районі” (замовник - УкрНДІгірліс);

- “Науково-лінгвістичне дослідження мовного розмаїття Прикарпаття. Діалектна лексика Прикарпаття в українській художній мові” (замовник – департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю ОДА).

З метою приєднання університету до Національної мережі трансферу технологій NTTN та участі в міжнародному сегменті EEN укладено відповідний договір з Національним координатором мережі NTTN, підготовлено та сертифіковано двох технологічних менеджерів – працівників університету.

- громадська організація «Мережа сприяння конкурентоспроможності та інноваційності»

Основними завданнями організації є розробка та впровадження програм і проектів сприяння бізнес-інноваціям для суб’єктів малого бізнесу; реалізація навчально-методичних проектів з інтеграції інформаційних технологій у навчальний процес закладів освіти для підвищення їхньої конкурентоспроможності; реалізація заходів зміцнення конкурентоспроможності інфраструктури розвитку підприємництва та малого бізнесу області через професійний розвиток працівників бізнес-центрів, фондів підтримки підприємництва, громадських організацій, органів влади та місцевого самоврядування; реалізація інших інноваційних проектів у співпраці з українськими та міжнародними партнерськими організаціями, програмами міжнародної технічної допомоги, транскордонної співпраці, фондами тощо.

У 2014 році впроваджено проект «Проектний менеджмент для подолання регіональних стереотипів» за підтримки Фонду сприяння демократії Посольства США в Україні. У рамках проекту проведена дистанційна навчальна програма з управління проектами для представників громадських організацій та службовців місцевих органів державної влади та самоврядування з Івано-Франківської та Луганської областей; розроблено концепції трьох проектів із розвитку міжрегіональної співпраці для пошуку фінансування та участі у конкурсах, один з яких переміг у конкурсі проектів від ПРООН у 2015 році.

- громадська організація "Обласна організація Товариства винахідників і раціоналізаторів України"

Основними завданнями організації є розвиток творчої активності, сприяння набуттю і захисту прав суб'єктів інтелектуальної власності, організація змагальності (проведення конкурсів та оглядів), пропаганда знань та досвіду в сфері інтелектуальної власності, виставкова і видавнича діяльність, виховання винахідницького резерву, організація зустрічей з творчими особистостями, співпраця з усіма учасниками інноваційного процесу.

За участі обласної організації Товариства винахідників і раціоналізаторів:

- функціонує постійно діючий консультаційний пункт і громадська приймальня;

- проводиться обласний огляд "Науково-технічна творчість Прикарпаття" з щорічним підведенням підсумків у 15 номінаціях, огляди науково-технічної творчості в сфері навчальних закладів системи професійно-технічної освіти та шкільної молоді з організації спільних виставок до Дня Івано-Франківська;

- проводяться щорічна виставка "Досягнення науки і техніки - виробництву" з випуском щорічного каталогу "Інтелектуальний продукт вчених і винахідників Прикарпаття" та науково-практичні конференції з питань стану і реалізації інноваційної політики в регіоні;

- організовуються засідання "Інтелектуального клубу творчих особистостей" на базі і за участю обласної наукової універсальної бібліотеки імені І.Я.Франка.

Упродовж 2014 року обласною організацією забезпечено захист 73 об'єктів інтелектуальної власності. Протягом 2015 року оформлено і направлено в ДП "Український інститут інтелектуальної власності" 69 заявочних матеріалів на об'єкти інтелектуальної власності.

У 2015 році підписано Меморандум про співпрацю та наміри з Консорціумом "ЕКО ГРУП ІНДІГО" - добровільним об'єднанням підприємств і організацій області для поєднання новітніх науково-інноваційних технологій, їх впровадження в агропромисловому, паливно-енергетичному та інших секторах економіки, налагоджено співпрацю з Національним моніторинговим комітетом з питань атестації інженерних кадрів в рамках Європейської програми сертифікації на отримання титулу "Євроінженер".

МЕХАНІЗМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМИ

Питання фінансового забезпечення інноваційної діяльності є надзвичайно важливим та актуальним, і водночас добре відомим як таке, що вирішується надзвичайно складно. Адже сьогодні, в умовах обмежених бюджетних та інвестиційних ресурсів, держава не забезпечує реальної допомоги для стимулювання інноваційної діяльності.

Обсяг фінансування Програми з обласного бюджету визначається щорічно при формуванні обласного бюджету на відповідний рік, виходячи із фінансових можливостей його дохідної частини.

Фінансування проектів здійснюватиметься за рахунок коштів місцевих бюджетів за такими напрямками:

1. фінансово-кредитна підтримка суб'єктів господарювання, які реалізують або планують реалізувати інвестиційні проекти інноваційного спрямування;
2. фінансова підтримка наукових розробок у пріоритетних напрямках інноваційної діяльності області;
3. фінансова підтримка інвестиційних проектів інноваційного спрямування, включених до планів реалізації Стратегії розвитку Івано-Франківської області на відповідний період.

Фінансово-кредитна підтримка суб'єктів господарювання, які реалізують або планують реалізувати інвестиційні проекти інноваційного спрямування (пункт 1), надаватиметься шляхом часткового (до 50 %) безвідсоткового кредитування (на умовах інфляційної індексації) інноваційних проектів за умови залучення до фінансування проекту решти необхідних коштів виконавця проекту і (або) інших суб'єктів інноваційної діяльності (передбачено абзацом «б» пункту 1 статі 17 Закону України «Про інноваційну діяльність»).

Для здійснення такої підтримки відповідно до пункту 1 статі 20 органи місцевого самоврядування можуть створювати комунальні спеціалізовані небанківські інноваційні фінансово-кредитні установи і підпорядковувати їх виконавчим органам місцевого самоврядування.

Фінансова підтримка наукових розробок у пріоритетних напрямках інноваційної діяльності області (пункт 2) та інвестиційних проектів інноваційного спрямування, включених до планів реалізації Стратегії розвитку Івано-Франківської області на відповідний період (пункт 3) здійснюватиметься на безповоротній основі.

Для відбору зазначених у пунктах 1, 2, 3 проектів та розробок утворюється конкурсна комісія, склад і положення про яку затверджується розпорядженнями голови облдержадміністрації. Крім того, розробляється положення про порядок конкурсного відбору проектів та наукових розробок, яке визначатиме механізми та процедуру його проведення. Окремо розробляються порядки використання коштів обласного бюджету, які

передбачені на фінансову підтримку інноваційних, інвестиційних проектів та наукових розробок.

Вирішення питань, пов'язаних з підготовкою необхідних матеріалів та укладання договорів у відповідності до чинного законодавства, а також контроль за їх виконанням покладається на головного розпорядника – департамент економіки облдержадміністрації.

Механізм фінансового забезпечення Програми, який відбувається за участю органів місцевого самоврядування та місцевих адміністрацій, забезпечить їх відповідальність за успішне втілення регіональної інноваційної політики.

СЕРЕДНЬОСТРОКОВІ ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОБЛАСТІ НА 2016-2020 РОКИ

Прогнозні дослідження та вибір пріоритетних напрямів модернізації, інтелектуального забезпечення та інноваційного розвитку є найважливішими завданнями і повинні на регулярній основі здійснюватися органами державної влади у взаємодії з вузівськими ученими, відомствами з урахуванням думки широкого кола фахівців на основі економічних критеріїв та оцінок.

З урахуванням постанов Кабінету Міністрів України від 12.03.2012 року №294 «Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2012-2016 роки» та від 17.05.2012 року №397 «Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня на 2012-2016 роки» визначено перелік напрямів інноваційної діяльності регіонального рівня, які будуть перспективними для подальшого впровадження:

Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії:

- проведення енергетичного аудиту будівель, споруд та мереж з метою виявлення місць витоків енергоносія та кількісного визначення енергетичних втрат в будівлях та тепломережах;
- розроблення рекомендацій щодо подальших заходів з енергопланування та енергозаощадження за результатами енергоаудиту;
- проведенні моніторингу технічного стану, в т.ч. паспортизації підземних інженерних мереж - систем водопостачання і водовідведення, газопостачання, теплопостачання, зв'язку та кабельних ліній;
- розроблення рекомендацій щодо нових технологій будівництва енергозберігаючих будівель;
- розроблення рекомендацій та аналіз доцільності впровадження сучасних технологій отримання альтернативних видів палива з врахуванням специфіки нашого регіону;
- проведення аудиту та побудова тривимірних карт підземних комунікацій та підземних мереж міст нашого регіону;
- аналіз доцільності впровадження когенераційних установок на підприємствах та в організаціях;
- розроблення, аналіз та супровід проектів по впровадженню технологій використання теплових насосів та сонячних колекторів.

Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки:

- створення та забезпечення функціонування відкритої комп'ютеризованої системи екологічної безпеки районів, населених пунктів області і регіону Українських Карпат;

- розробка та впровадження програм і технологій енергетичного й кліматичного планування в органах місцевого самоврядування.

Освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи:

- розвиток транспортної логістики.

Освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій:

- створення індустрії нанотехнологій, наноматеріалів та виробництво продукції з них;

- освоєння нових технологій отримання, оброблення і застосування функціональних матеріалів у біології та медицині;

- створення і виготовлення матеріалів для виробництва, акумуляції, збереження енергії та охорони навколишнього природного середовища.

Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу:

- розроблення та впровадження технологій адаптивного ґрунтоохоронного землеробства;

- розроблення та впровадження технологій виробництва продуктів дитячого та дієтичного харчування.

Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього середовища

- застосування технологій раціонального надр- та землекористування.

Впровадження нових технологій та обладнання для високоякісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики:

- впровадження принципів доказової медицини у виконання наукових досліджень та під час проведення аналізу базових показників здоров'я населення;

- розробка нових медичних технологій діагностики і лікування найважливіших захворювань людини.

Додаток
до Програми розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності області до 2020 року

ПЕРЕЛІК ЗАХОДІВ, ОБСЯГІВ ТА ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ

Замовник: департамент економіки облдержадміністрації

Назва програми: Програма розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності області до 2020 року

№ з/п	Найменування заходу	Виконавець	Термін виконання	Роки	Орієнтовні обсяги фінансування, тис.грн.				Очікувані результати
					Всього	в т.ч. за джерелами фінансування			
						обласний бюджет	місцевий бюджет	інші джерела	
I. Фінансова та фінансово-кредитна підтримка наукових розробок та інвестиційних проектів інноваційного спрямування									
1.	Фінансово-кредитна підтримка суб'єктів господарювання, які реалізують або планують реалізувати інвестиційні проекти інноваційного спрямування	Департамент економіки ОДА, обласна рада, райдержадміністрації, суб'єкти підприємницької діяльності	2016-2020	2016 2017 2018 2019 2020	550,0 550,0 550,0 880,0 880,0	500,0 500,0 500,0 800,0 800,0	25,0 25,0 25,0 40,0 40,0	25,0 25,0 25,0 40,0 40,0	1. Збільшення загального обсягу інвестицій в інновації з місцевих бюджетів та інших джерел. 2. Позитивний вплив на конку-

2.	Фінансова підтримка наукових розробок у пріоритетних напрямках інноваційної діяльності області	Департамент економіки ОДА, обласна рада, вищі навчальні заклади	2016-2020	2016 2017 2018 2019 2020	300,0 300,0 300,0 600,0 600,0	300,0 300,0 300,0 600,0 600,0	- - - - -	- - - - -	рентоспроможність та зростання економіки регіону. 3. Підвищення ефективності та якості розробок та інноваційних проектів.
3.	Фінансова підтримка інвестиційних проектів інноваційного спрямування, включених до планів реалізації Стратегії розвитку Івано-Франківської області на відповідний період	Департамент економіки ОДА, обласна рада, райдержадміністрації	2016-2020	2016 2017 2018 2019 2020	770,0 770,0 770,0 1 100,0 1 100,0	700,0 700,0 700,0 1 000,0 1 000,0	70,0 70,0 70,0 100,0 100,0	- - - - -	
II. Розвиток елементів інноваційної інфраструктури									
1.	Сприяння розвитку наукового парку «Прикарпатський національний університет»	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, департамент економіки ОДА	2016-2020	-	-	-	-	-	1. Розвиток діяльності у таких сферах як трансфер технологій, формування спільних послуг та стандартів, прискорення

2.	Сприяння створенню бізнес-інкубатора на базі наукового парку «Прикарпатський національний університет»	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, департамент економіки ОДА	2016-2018	-	-	-	-	-	створення компаній «starts-up». 2. Запровадження механізму обміну інформацією через проведення зустрічей, конференцій, платформ.
3.	Сприяння створенню та розвитку Центру інновацій та розвитку підприємництва іНУВ	відповідні структурні підрозділи ОДА та Івано-Франківської міської ради	2016-2017	-	-	-	-	-	3. Підвищення рівня комерціалізації результатів наукових досліджень.
III. Інформаційно-просвітницька робота									
1.	Проведення обласної виставки науково-технічних розробок, новітніх технологій та обладнання «Від ідеї до впровадження»	Департамент економіки ОДА, обласна організація Товариства винахідників і раціоналізаторів України, вищі навчальні заклади, підприємства області	2016-2020	2016	30,0	20,0	-	10,0	Створення сприятливого інноваційного середовища та позитивне ставлення до інновацій, полегшення вивчення досвіду і відношення до творчості, заохочення до но-
				2017	30,0	20,0	-	10,0	
				2018	40,0	30,0	-	10,0	
				2019	40,0	30,0	-	10,0	
				2020	56,0	40,0	-	16,0	

2.	Проведення обласної науково-практичної конференції «Вчені Прикарпаття – сталому розвитку краю»	Департамент економіки ОДА, обласна організація Товариства винахідників і раціоналізаторів України, вищі навчальні заклади	2016-2020	2016 2017 2018 2019 2020	20,0 20,0 26,0 36,0 36,0	10,0 10,0 16,0 20,0 20,0	- - - - -	10,0 10,0 10,0 16,0 16,0	вих форм співпраці, підтримка винахідництва.
3.	Нагородження лауреатів обласної щорічної премії імені Герасима Терсенова	Департамент економіки ОДА, обласна рада, родина Герасима Терсенова	2016-2020	2016 2017 2018 2019 2020	25,0 25,0 25,0 36,0 36,0	15,0 15,0 15,0 21,0 21,0	- - - - -	10,0 10,0 10,0 15,0 15,0	
4.	Проведення анкетування з метою вивчення інноваційних потреб підприємств (фірм) району (міста)	Департамент економіки ОДА, райдержадміністрації, міські ради	2016, 2019	2016 2019	11,0 17,0	10,0 15,0	1,0 2,0	- -	Визначення основних проблем у сфері інноваційної діяльності підприємств області та розробка шляхів їх розв'язання.

5.	Підготовка та друк презентаційних матеріалів про розвиток і досягнення винахідництва в області, друк каталогу «Інтелектуальний продукт вчених, винахідників і раціоналізаторів Прикарпаття», запрошень, буклетів, банерів, грамот, дипломів	Департамент економіки ОДА, райдержадміністрації	2016-2020	2016 2017 2018 2019 2020	25,0 30,0 45,0 60,0 60,0	20,0 25,0 40,0 50,0 50,0	5,0 5,0 5,0 10,0 10,0	- - - - -	Підвищення поінформованості громадськості про інновації, зростання зацікавленості промисловців і бізнесових структур до напрацьованих новітніх розробок, їх використання та запровадження в господарський обіг і соціально-культурну сферу життєдіяльності людини
6.	Створення та забезпечення роботи Громадської ради з питань наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності	Департамент економіки ОДА	2016-2020	постійно	-	-	-	-	Залучення громадськості до процесу формування та реалізації регіональної політики у науковій, науково-технічній та інноваційній сферах

7.	Проведення тематичного короткотермінового семінару «Актуальні питання реалізації інноваційної політики в області. Основи права інтелектуальної власності» для спеціалістів органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері інноваційної діяльності	Обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, департамент економіки ОДА	2016-2020	щорічно	-	-	-	-	Підвищення фахового рівня, удосконалення та оновлення знань та умінь спеціалістів з правових, економічних, управлінських та інших питань, пов'язаних з провадженням інноваційної діяльності та трансферу технологій
8.	Забезпечення роботи та поновлення інформації в розділі «Інноваційна діяльність» на офіційному сайті облдержадміністрації www.if.gov.ua	Департамент економіки ОДА	2016-2020	постійно	-	-	-	-	Поширення інформації про стан інноваційної діяльності, забезпечення умов для широкого доступу громадськості до обговорення питань, пов'язаних з формуванням та реалізацією регіональної інноваційної політики

9.	Участь представників області у заходах проекту eBRIDGE Women STEM Mentororiginal Poland&Ukraine	ГО «Мережа сприяння конкурентоспроможності та інноваційності», українсько-канадський МБЕРІФ Бізнес-центр	2016-2017		-	-	-	-	Розвиток польсько-української співпраці у сфері підприємництва та інформаційних технологій, професійний розвиток підприємців в науці, технологіях, інженерії та математиці
----	---	--	-----------	--	---	---	---	---	--

МОНІТОРИНГ ТА КОНТРОЛЬ ЗА РЕАЛІЗАЦІЄЮ ПРОГРАМИ

Моніторинг - це щорічний процес оцінювання діяльності Програми з точки зору запланованих цілей, досягнутих результатів та використання засобів, за допомогою якого визначають поточні та потенційні успіхи та невдачі. Для того, щоб Програма вплинула на динаміку інноваційного розвитку області, необхідно запровадити механізм управління процесом її реалізації, оскільки сама Програма не є гарантом досягнення закладених у ній результатів.

Система моніторингу та контролю за реалізацією Програми складатиметься із:

- структури, яка буде проводити моніторинг;
- комплексу показників, які свідчатимуть про досягнення цілей;
- методів збору інформації для аналізу основних показників, які застосовуватимуться для контролю за реалізацією Програми.

Здійснювати моніторинг та контроль за реалізацією Програми буде структурний підрозділ облдержадміністрації, який відповідає за політику інновацій, – департамент економіки облдержадміністрації.

Результативність та ефективність реалізації Програми буде оцінюватися наступними показниками:

- кількість інноваційно-активних промислових підприємств всіх форм власності і сфер діяльності;
- обсяг реалізованої ними інноваційної продукції;
- частка реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі промислової продукції;
- обсяг експортованої інноваційної продукції;
- обсяг економії матеріальних та енергетичних ресурсів;
- кількість впроваджених нових прогресивних технологічних процесів, в тому числі маловідходних, ресурсозберігаючих;
- частка витрат на інноваційну діяльність у загальному обсязі витрат на виробництво продукції;
- частка інноваційних капітальних вкладень у загальному обсязі інвестицій в основний капітал на виробництво продукції (виконання робіт, надання послуг);
- кількість створених нових робочих місць;
- обсяг виконаних науково-дослідних і дослідно-конструкторських р-т;
- обсяг витрат підприємств та організацій, пов'язаних з охороною прав на об'єкти промислової власності та використання раціоналізаторських пропозицій;
- кількість охоронних документів на винаходи, промислові зразки і корисні моделі;

Вихідною точкою для визначення всієї системи моніторингу буде щорічне проведення збору, обробки та аналізу інформації про перебіг інноваційних процесів та результати реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності в регіоні.